

Social competences
and Fundamental Rights
for preventing bullying

safer

БЮЛЕТИН - БРОЙ 4 - АПРИЛ, 2023

THE SAFER PROJECT

Номер на проекта: 621528-EPP-1-2020-1-IT-EPPKAZ-IPI-SOC-IN

В ТОЗИ БРОЙ

1

ПРЕГЛЕД

2

Какво
постигнахме
досега?

3

Втора среща
на живо

4

Трета среща
на живо

- Проучване на SAFER: Резултати
- Въведение в Наръчника на ученика
- Въведение в Наръчника за учители
- Въведение в Наръчника за родители и членове на общността
- "Първи стъпки на пилотната фаза - опитът на Кипър"

Стани герой в битката срещу тормоза!

Съфинансиран
от програма Erasmus+
на Европейския съюз

ПРЕГЛЕД

1

Добре дошли в четвъртия брой на бюлетина на SAFER!

SAFER - Социални компетенции и фундаментални "Права за предотвратяване на тормоза" е тригодишен проект, финансиран от програма "Еразъм+" (КАЗ-Социално приобщаване и общи ценности: приносът в областта на образованието и обучението) на Европейския съюз, която има за цел да развива и прилага иновативен метод за превенция на насилието и тормоза в училище за насърчаване на приобщаващото образование.

Проектът се координира от Fondazione Hallgarten Franchetti Centro Studi Villa Montesca в Италия, а партньорството се състои от Giunti Psychometrics Srl (Италия), Кипърската обсерватория за насилието в училище - Кипърски педагогически институт (Кипър), Центъра за межкултурен диалог (Северна Македония), Асоциация Родители (България), Universidade do Algarve (Португалия), на Европейска мрежа за борба с тормоза (Белгия) и регионалната дирекция за начално и средно образование Образование в Крит (Гърция). Проектът има разработени материали за обучение на учители и родители, студенти и членове на образователната общност."

Стани герой в битката срещу тормоза!

Какво постигнаме досега?

В този бюлетин ще научите повече за:

Проучване на **SAFER**: Резултати

Наръчник на учениците

Наръчника за учители

Наръчника за родители и членове на общността

Първи стъпки на пилотната фаза: Опитът на Кипър

А. Резултати от проучването SAFER

Проектът **SAFER** е създаден, за да се разработи и приложи иновативен метод за предотвратяване на динамиката на насилието и тормоза в училищна среда. Как? Чрез дефиниране и структуриране на приобщаващо образование, чрез насърчаване на развитието на социални и граждански умения, и възприемането на положителни общи ценности, и основни права. Цялостният училищен подход (WSA), включващ учители, ученици, училищен персонал и родители се прилага като стратегия за първична превенция.

В изследването по проекта се включи извадка от европейски ученици (на средна възраст 14 години), на които бяха раздадени два въпросника (**SAFER** - специалният въпросник, създаден в рамките на проекта и TPB - тест за предотвратяване на тормоз, публикуван полупроективен тест в Италия и стандартизиран за деца на възраст от 9 до 18 години). Проучването в проекта SAFER се фокусира от една страна върху груповата динамика (напр. кой взема решенията в групата, кой изпълнява и т.н.) и следователно определението за група е дали тя е демократична или йерархична. И от друга, във втората си част, фокусът на проучването се измества върху оценка на ценностите, мненията и очакванията,

свързани с динамиката на насилието и тормоза, и оценка на всички преки или косвени преживявания от тях. В резултат на това беше възможно да се определи количествено степента на липсата на психосоциална адаптация и кибертормоз в класовете.

Резултатите от проучването на проекта **SAFER** показват, че най-използваните социални медии сред участниците са WhatsApp и Instagram, с голямо предпочитание и по-висока честота за WhatsApp, в повечето страни, участници в проекта (България прави изключение).

Други важни резултати от двата фокуса в проучването показват, че:

- Групите в класовете се определят предимно като демократични, в които всеки член има възможност да предложи и да обсъжда с другите какъв е най-добрият избор. Рядко някои ученици изразиха мнение, че слабо влияят на взимането на решенията в класа.
- Тормозът се възприема предимно негативно.
- Учениците споделят, че са ставали свидетели на физически и словесни нападки

извън училището, и сами са преживявали такива онлайн (словесни нападки).

- В почти всички класове степента на психосоциално приспособяване е относително добро, а нивата на кибертормоз са ниски, което показва адаптивност и възможност за намеса от страна на възстрастни/учители при проблем, чрез подкрепа и укрепване на сътрудничеството между децата.

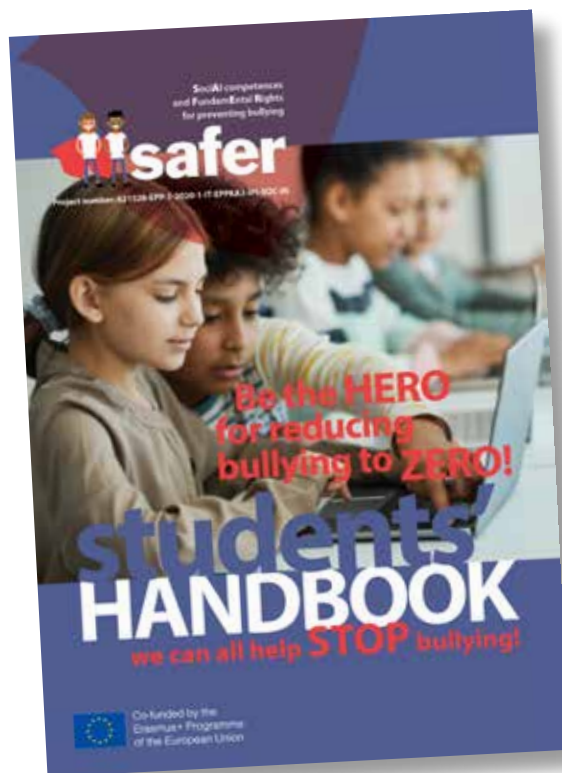
Друг интересен аспект на проучването са измерените показатели, свързани със ситуацията в училище, в семейството и сред връстниците. Данните са в рамките на нормата измерено в изследването, като изключи рискът от тормоз и/или кибертормоз. В същото време учениците - с известна степен на систематичност - споделят наличие/наблюдение на насилствено поведение, което може послужи за червена лама за възможни епизодични прояви на тормоз в различните среди, на които трябва да се обръща внимание.

Джунти Психометрикс

В. Кратко въведение в Наръчника за ученици

В програмата SAFER WSCA - цялостен училищен и общностен подход - учениците имат важна роля в превенцията на тормоза. Ето защо разработихме наръчник за учениците, специално насочен към тях. Това изключително практично ръководство, което учениците могат да четат и използват самостоятелно, е замислено като инструмент, който може да помогне на всеки ученик да изрази мнението си срещу тормоза и смелостта да стане част от РЕШЕНИЕТО.

Наръчникът започва с това да си изработим по-добро разбиране какво всъщност е тормозът, колко вида тормоз има и какво представлява кибертормозът. Наръчникът се фокусира върху факта, че тормозът може да се случи на

всеки и не винаги е лесно да го разпознаем. Наръчникът дава отговор на често срещаните задават въпроси за тормоза.

След това наръчникът предоставя съвети тип стъпка по стъпка, свързани с специфични упражнения, които насърчават процеса на „ефективни действия“ срещу тормоза: как да се държим, как да постъпваме и как - не постъпваме, ако ученикът е обект на тормоз или ако той/тя вижда, че тормозът се случва на някой друг, вътре или извън училището. Във всяка ситуация наръчникът се опитва да се съсредоточи върху основното ядро ефективни действия.

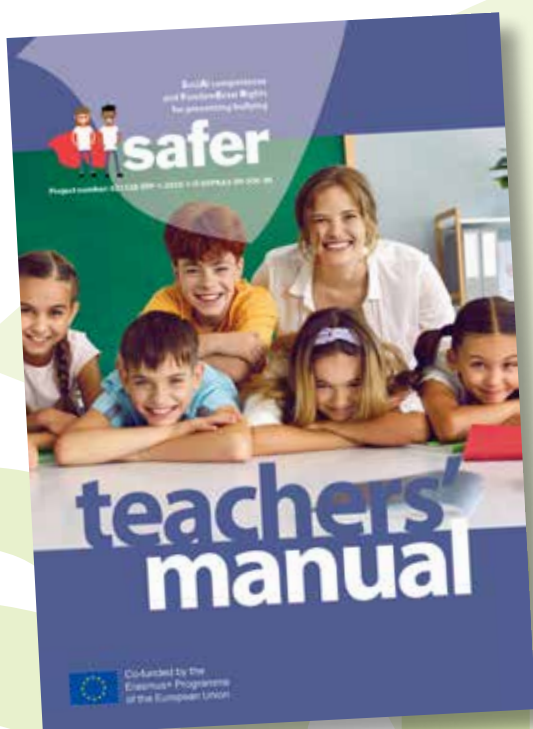
Освен това наръчникът предоставя подкрепа за учениците на много нива, включително проактивни стратегии, представени като набор от знания, подкрепа и образователни интервенции. В наръчника е взета предвид основната роля на училището, родителите и цялата общност, които могат да работят съвместно за предотвратяване на тормоза. Стратегиите за превенция надхвърлят типичните програми за борба с тормоза и описват педагогически подход за създаване на среда и общност, която не насърчава тормоз.

Като цяло това е много практична книга, пълна с предложения за разнообразни, ориентирани към ученика стратегии за превенция и интервенция в ситуации на тормоз; текстовият материал е представен по нагледен и разбираем начин, който помага на читателите да проследяват връзките между понятията.

**Fondazione Hallgarten
Francheti-Centro Studi Villa Montesca**

С. Кратко въведение към Наръчника за учители

Наръчникът за учители по проекта SAFER е ценен инструмент за учителите, които прилагат цялостния училищен и общностен подход (WSCA) относно тормоза. Той се състои от три части. Първата и втората част представят преглед на тормоза и кибертормоза като понятия с ясни дефиниции, представяне на теоретичната рамка на WSCA, както и стратегиите на SAFER за превенция на тормоза и намеса в училище и извън него. Третата част е практическа и включва практическо обучение за дейности, които да се извършват в класната стая.

Плановете на уроците, наречени учебни преживявания, се фокусират върху придобиване на социални и граждански умения и използването на експериментални техники, за да се насърчат учениците да обмислят, реагират и да предлагат решения на ситуации на тормоз, които познават. Специален акцент се поставя и върху възпитаването на положителни ценности и нагласи както и развитието на критично мислене.“

Предложените възможности за обучение обхващат седем различни педагогически теми, а именно:

1. Тормозът от гледна точка на учениците.
2. Идентичност в общността.
3. Социални и граждански компетентности в превенцията на тормоза.
4. Да научим за правата си и ключовите ценности.
5. Развиване на умения за общуване и разрешаване конфликти.
6. Емпатия - управление на емоциите като социално умение, част от уменията за живот.
7. Как да говорим и да провокираме дискусия за тормоза.

Регионален директорат за начално и средно образование в Крит

Д. Кратко въведение в наръчника за родители и членове на общността

Тормозът често предизвиква в нас, родителите, лични вълнения и връщане назад към нашето детство и юношество, когато много хора са били жертва на тормоз в тийнейджърските си години. Много деца и юноши носят последиците от тормоза в живота и взаимоотношенията им с възрастните. Тормозът може да се случи навсякъде и на всеки, по много различни начини - на детската площадка, в класната стая/училището, спортното игрище или парка, на социални медии, онлайн игри и/или чрез из-

пращане на съобщения. След пандемията от Ковид-19 онлайн и офлайн тормозът станаха силно взаимосвързани - тормозът може да започне офлайн и да премине онлайн, и обратно.

Тормозът е много сериозно и мъчително преживяване за децата. Ето защо, ролята на родителите за децата, в ситуация на тормоз в училище или онлайн (или и двете), е много важна. Изключително важно е като възрастни да изслушваме децата и младежите, без да ги съдим и обвиняваме, а да им помагаме и да ги подкрепим, по начина от който се нуждаят.

Целта на наръчника за родители на SAFER е да предостави кратка информация и инструменти за родители, настойници и образователни общности, които да подпомогнат ефективна реакция при притеснения на децата и тийнейджърите от тормоз, или ако са замесени в ситуация тормоз. Нашият кратък наръчник предоставя съвети към родителите и хората, които се грижат за деца как да разпознават признаците на офлайн и онлайн тормоз, да предотвратяват и да помагат за справяне с тормоза във и извън училището.

Като възрастни и общност, всички ние имаме отговорността да прекратим тормоза, независимо от това къде или как се случва. Всички деца и младежи имат право да се чувстват сигурни, защитени, приети и оценени.

Асоциация Родители

Е. Първи стъпки на пилотната фаза - опитът на колегите от Кипър

Пилотната фаза на работа с материалите, които изработихме по SAFER започна във всички страни-партньори. Училищата приеха програмата с голям интерес. Ученици, учители, родители и членове на образователната общност са много мотивирани и са започнали пилотна работа с на материалите, получен чрез обогатяване на техните собствени идеи за действия.

В Кипър обучението на учители по темата за тормоза и учебния материал на програмата започна със семинари и презентации. Голям брой учители от трите училища, които участват в пилотната фаза в Кипър - Dimotiko Egkomis 1 (KB), Dimotiko Aglantzias 3 и Gymnasio Apostolos Pavlos, Пафос, са участвали активно в семинарите. Те се изказаха много положително за съдържанието на обученията и образователните материали.

Учителите се организираха и започнаха да прилагат упражненията с децата, като интегрираха материалите в рамките на няколко учебни предмета. По-голямата част от обучението е експериментална и използва материали от програмите - наръчниците, но също и от други източници - статии, видеоклипове и истории. Децата придобиват знания, умения и ценности, които им дават възможност да се превърнат в силни герои в една по-безопасна училищна среда, при-

общаваща, с нулева толерантност към тормоза. Освен това училищата организират тематични дни, създават театрални постановки и кратки видеоклипове, пишат и композират песни, рисуват стени, създават визуални творби и т.н.

Училищата и учителите по програмата работят заедно с родителски асоциации и местни общности, в които се намират. Семинари за обучение на родители вече се провеждат в определени училища.

Посланието на Програмата се популяризира с оригиналната и интелигентна идея за участие на родителите и децата на Димотико Egkomi 1 (KB), в сътрудничество с родители и деца от съседни училища с група от „Герои срещу тормоза в училище“ в карнавал-парад. Родители и деца прекараха един забавен ден със своите семейства и приятели, разпространявайки посланието „Стани герой в битката срещу тормоза!“. Овластени със знанията, уменията и ценностите на програма, облечени в червените си пелерини, носещи фланелки и с плакати с посланието и логото на програмата, което са направили с помощта на своите учители, учениците и родителите се превърнаха силни герои, борещи се срещу насилието в училище и онлайн.

Интересът на общността да обедини сили с училищата срещу тормоза беше демонстриран на практика с участието на кмет в едно от пилотните училища, Димотико Агланциас 3, г-н Андреас Константину, в информирането/ обучението за програмата, което се проведе в училище с участието на учителите. Бяха представени плановете за насърчаване на идеите на програмата за развитие в общността. Освен това председателят на Камарата на представителите на Кипър, г-жа Анита Деметриу пое ролята на посланик на програмата, изпълнявайки ролята на пример за децата. Планира се провеждането на срещи на посланика с учениците.

Това е само началото на програмата SAFER!

Κιπρσκα обсерватория за насилието в училище

Втора среща на живо на екипа на проекта SAFER!

3

Втората международна среща по проекта SAFER беше организирана от Кипърската обсерватория за насилието в училище, в Никозия, Кипър, на 8 и 9 ноември 2022 г. Всички партньори по проекта SAFER пътуваха от шест държави (Гърция, Италия, България, Португалия, Северна Македония и Белгия), за да обсъдят напредъка по изпълнението на проекта.

По време на срещата партньорите представиха свършената до момента работа по всеки работен пакет по проекта, в съответствие с отговорностите на всеки партньор. Партньорите работиха по групи, за да преработят и редактират трите наръчника, които са сред ключовите на резултати на проекта до момента: Наръчник на Ученика, Наръчник на Учителя и Наръчник за Родители и членове на общността. По време на груповия работен процес, всички партньори обсъдиха задълбочено и обмениха мнения за съдържанието на всеки наръчник, за да бъдат материалите финализирани и готови за използване от училищата през 2023 г.

Консорциумът също така обсъди и идеи за следващи дейности по популяризиране на проекта, с фокус върху това да се търси ролеви модел за учениците във всяка държава. Дневният ред на срещата беше обогатен с пешеходна обиколка на Никозия в рамките на градските стени и вечеря в традиционна кипърска таверна.

Екип на Кипърската обсерватория за насилието в училище

Трета среща на живо на екипа на проекта SAFER!

4

Третата международна среща по проекта SAFER беше организирана от Universidade do Algarve (UAlg), във Фаро, Португалия, на 22 и 23 март 2023. Всички партньори по проекта SAFER пътуваха от шест държави (Гърция, Италия, България, Кипър, Северна Македония и Белгия), за да обсъдят напредъка на изпълнението на проекта и пилотната фаза на обучението в училищата.

По време на срещата партньорите представиха постигнатия до момента напредък по всеки работен пакет на проекта, в съответствие с поетите от всеки участник отговорности. Освен това те представиха дейностите, които се провеждат във всяка страна в пилотната фаза. Всички партньори заявиха, че учителите са много мотивирани и ентузиазирани от програмата и създадените наръчници. Обратната връзка е, че дейностите са много полезни от гледна точка на превенцията на тормоза. Учениците са мотивирани и много ангажирани. Родители и членове на образователната общност в някои страни участват активно в процеса са развълнувани от оригиналните и интелигентни идеи как да се разпространи посланието за борба с тормоза! В някои страни вече са идентифицирани личности, които да бъдат за пример на учениците в борбата срещу тормоза.

Консорциумът също така обсъди проекта на платформа за ученици, наречена „Гласовете на учениците“, която ще бъде част от националните събития, както и от заключителната конференция, която ще се проведе в Брюксел през ноември 2023 г.

Екип на Кипърската обсерватория за насилието в училище

Стани герой в битката срещу тормоза!

safer

Научете повече за проекта SAFER

www.safer-erasmus.eu

<https://www.facebook.com/preventingbullyingsafer>

https://www.instagram.com/safer_project/